

SZINOPSISZIS

Természetes könyvtár

Készítette: Rácz Tímea

Salgótarján

Az oktatási program gyakorlati tapasztalatai

Tárgy: A TÁMOP 3.2.4/08/2-2009-0001 Nevelési Tudásdepó című projektben kifejlesztett, *Természetes könyvtár* mintaprogram kipróbálásának gyakorlati tapasztalatainak összegzése.

A program célja: A tanuló legyen képes a környezete védett természeti értékeit felismerni. Meg tudja határozni a gyakori növényfajokat a kiválasztott területen. Tudja megmutatni a térképen a vizsgált növénytársulások helyét. A program sikeres befejezése után a hallgató legyen képes megfelelő viselkedésre a természeti környezetben. Önállóan kiállításra előkészíteni a rajzait, a gyűjtött növényeket. Szerezzen jártasságot az elérhetőséget szolgáló nyomtatott és digitális eszközök használatában, a növényhatározók, állathatározók használatában. Ismerjen meg természetvel, természetvédelemmel kapcsolatos honlapokat, audiovizuális információhordozókat.

Kipróbált modulok: Erdő a könyvtárban

Természetvédelmi egyesület előadása

Könyvtár az erdőben

Összegző értékelés

Helyszín: SÁIK Beszterce-lakótelepi Tagiskolája

Időtartam: 9 óra

A foglalkozást tartó pedagógus/könyvtáros: Rácz Tímea

Részvevők: 10-11 éves diákok, eltérő képességekkel

Tapasztalatok, eredmények:

A program kipróbálását a projekt témafelelősének felkérésére vállaltam. A témát igazán érdekesnek találtam, hiszen magam is természetbarát vagyok, kötődöm zöld környezetünkhöz. Izgalmas kérdés volt előttem, hogy hogyan vihető ki a könyvtár és hogyan hozható be a természet? Nemcsak a diákok számára voltak inspirálók a foglalkozások, de jómagam is sokat profitáltam belőle.

A programot modulonként próbáltam ki, s a beszámolóban is ezt a rendet követem.

1. modul: Erdő a könyvtárban

A modul előírt időtartama 2 óra, ami jóval hosszabbra nyúlt. A modulleírást nagyon jól követhetően és alkalmazhatóan foglalmazták meg a szerzők.

A modul első lépését, a ráhangolódást önálló feladatként kezeltem. A „nekem az erdőről az jut az eszembe...” mondat befejezéséhez csak szavakat, fogalmakat, kifejezéseket vártam. Ezt követően felolvasta egy diák Szabó Lőrinc versét, így a szógyűjtemény tovább gyarapítható volt. Majd prezentálták a tanulók a saját szavaikat, melyeket táblán is szemléltettünk. Az összesítés azért is jó volt, mert így a közösen létrehozott gyűjteményt fel tudtuk használni a későbbi feladat során.

Az érintett korosztálynál a ráhangolódás nagyon hasonló kifejezéseket hozott eredményül. Szinte minden résztvevő leírta az alapvető környezeti dolgok neveit, mint például: fa, fű, avar, bokor, lomb; felszíni formák nevei, állatok, növények felsorolása. A tiszta levegő említése szinte minden második tanulóra jellemző volt. Körülbelül 40% írt különböző színeket (natúr színek, föld színek), de mindegyiknél szerepelt a zöld.

A különféle zajok leírása, mint a madárcsicsergés, recsegés, állatok nesze stb. csak a résztvevők egyharmadára volt jellemző. Érdekesség, hogy az említett zajok mindegyike kellemes hanghatású; még a recsegést is az állatok helyváltoztatásához kötötték a diákok, nem pedig kellemetlen zörejeknek minősítették. Figyelemreméltó, hogy a csend felsorolása is a harmonikus csoportba került. Az erdő ezen auditív elemei egy idillikus képet tárnak elénk a rengetegről.

Az évszakok megjelenése alacsony százalékban fordult elő. Jellemzően a tél leírására került sor.

Egy-egy esetben találok a következő szavak valamelyikével: szívárvány, tisztás, körforgás, favágó, élet, szépség, költők, tájfutás, erdei iskola, mesefa, szél, elmúlás, várrom, turista utak, turistajelzések. A foglalkozásvezető ebből számos információt szűrhet le a diákkal kapcsolatban. Számomra is jól kiolvasható melyik tanuló hogyan kötődik a természethez, ki mennyi időt tölt kint a családjával, vagy esetleg milyen szabadidős tevékenységet végez az illat (pl. tájfutás).

A motiválás, aktivizálás elérte célját, hiszen az a diák, aki csak néhány kifejezést tudott felírni lapjára, az is kibővíthette felsorolását. Új ötleteket kapott a gondolkodás irányát tekintve. Minden tanuló írt minimum 20 kifejezést.

A foglalkozást irányított beszélgetéssel folytattam, igyekeztem a tanulókat olyan fogalmak, kifejezések felé terelni, melyek nem merültek fel. Így jött felszínre a környezetvédelem, a nemzeti parkok kérdése, a természetvédelmi terület kifejezése. Ezen szavakat is felvették a saját listájukra.

A modul második elemeként a halmazokat, csoportokat hoztuk létre. Ehhez ötleteket vártam a gyerekektől, s szinte maguktól alkották meg a legegyszerűbb kategóriákat. Kiscsoportba rendeződve kooperatív technikával alkották meg egy-egy témakör elemeit. A csoportok létrejöttét irányított kérdésekkel kellett segíteni, így igyekeztem közel azonos létszámú csapatokat kialakítani. Többnyire az azonos kaliberű, azonos érdeklődési körű tanulók kerültek össze, amely a hatékony munkát előremozdította. A csoportosítást egy-egy nagy fa alakjába kellett elkészíteniük. Nem kaptak utasítást a fogalmak, szavak elrendezéséről, így többféle megoldás született. Volt csoport, amely felsorolást készített, volt aki a hierarchikus rendszert követte, volt aki a példák felsorolására törekedett. A következő csoportok, halmazok jöttek létre: állatok (két csoportnál is), növények, irodalom, természeti jelenségek, természeti tereptárgyak és természeti formák, valamint környezetvédelem.

Két csoportnál is az állatok halmaza került kidolgozásra. A különbség mégis a kiindulási pont az állatok rendszerében: míg az egyik csapat csak az erdő vadjaira fókuszált, a másik általában vette alapul az állatokat, de ők sem kanyarodtak el a hazai erdőtől. A következő

csoportosítást fejtették ki: madarak, élet a mezőn, emlősök, hüllők, rovarok, vízi állatok. Az alcsoportokon belül konkrét példákkal töltötték fel a tanulók a halmazt. Az egyik csoportnál nagyon tetszett az „élet a mezőn” alcsoport elnevezés, amely a diákok ötletességét, kifejezőkészségét is jelzi. A kreatív csoporttagok a díszítésre is hangsúly fektettek az egyik csapatnál.

Másik csoport témául az irodalmat választotta. Ők felsoroltak irodalmi alakokat, főleg meseszereplőket, de a televíziók által sugárzott filmek szereplői is felmerültek. Itt is nagy hangsúly helyeződött a díszítésre, ami viccesre, aranyosra sikerült, bár talán a feladat megoldásának teljességétől vonta el a tanulók figyelmét és idejét. Nagyon érdekes csoportként alakult ki a növények halmaza – itt kellett több irányított kérdés és mondat a diákok felé, hogy egymásra találjanak. A növényeken belül hozták létre a virágok, a fák és a gombák alrendjét, s ezeken belül soroltak fel számos egyedet. Ezek között érdekességek is szerepelnek, mint például a vénusz légycsapója, vagy a kereklevelű harasztfű. A csoportszellem kimagaslóan működött ennél a csapatnál; a szakértői mozaik kooperatív technikáját alkalmazva az egyik tanuló elmondta a többieknek, hogy melyik növényre, gombára mi jellemző, hogyan néz ki stb. A többi tanuló érdeklődéssel figyelte társát, akit nagyon elfogadtak vezetőjüknek, s ezt követően ez a tanuló vette át az irányító szerepét ezen csoporton belül. Jó volt látni, hogy a gyerekek egymástól is hogy elfogadják az információkat, az ismereteket. A hátulütője ennek a módszernek az időgazdálkodás volt, hiszen a részletes növényismertetők hosszadalmasra nyúltak, így sürgetni kellett a csoportmunkát. Mégis az egymástól való tanulás tényét fontosnak és hasznosnak ítélve kaptak időt a feladatmegoldásra.

A természeti jelenségek csoportjában csak felsorolást végeztek a diákok. Több olyan esemény leírása is felkerült a lapra, amelyek nem hazánk tájára jellemző, mint például a vulkáni kitörés, cunami. Ezek ismeretének háttérében nem csak a földrajzórák állnak. A diákok elmondása alapján számos információjuk van a médiából is. A csoport halmazán belül külön oszlopban tüntette fel a természeti károkat okozó és a semleges jelenségeket. Ennél a csoportnál tapasztaltam, hogy talán könnyűnek és egyszerűnek tűnhetett az ő halmazuk, ám mégsem tudták gyorsan feltölteni odailő elemekkel azt. A természeti tereptárgyak és formákat felölelő csoport szintén nehezen alakult ki, nehezen találtak egymásra tagjai. Több kifejezés is belekerült, amelyek talán más halmazba illenek, de

a tanulók nagyon jól alátámasztották szóban, hogy miért is kell itt említeni a fogalmat (pl. kerítés, traktor). Érdekes személetnek vélem, hogy a szemét is ehhez a halmazhoz tartozik. Ennek megbeszélésére időt szakítottam, mert ezt fontos kérdésnek ítélttem. Az utolsó csoport a környezetvédelmet vállalta, amely a legnehezebbnek ígérkezett. Nagyon sokrétűen közelítették meg a tanulók ezt a témakört. A halmazba felkerült több egyszerű kifejezés, mint például a faültetés, vagy a szelektív hulladékgyűjtés is. Ám megjelent néhány összetett kifejezés is ezzel a témával kapcsolatban, mely a tanulók széles ismereteire világít rá. Ilyen például a megújuló energiaforrás, vagy az elektromos autó. Ezekről túl sok információjuk nem volt, ám meggyőződésük volt, hogy e fogalmaknak helyük van itt. Összességében elmondható, hogy a gyerekeknek rengeteg információjuk van a környezetvédelem témakörében, csak nem közvetlen ez a tudás, így a felszínre kell azt hozni. Több esetben találkoznak / találkoztak már akár otthon, akár az iskolában, akár a média csatornáin keresztül e témával.

A feladat befejezését csoportonkénti beszámolóval zártam le. Minden csapat egy képviselője felállt, s elmondta, bemutatta társainak az általuk készített halmazt. A prezentálásnál kértem, hogy mindenki mondja el, hogy hogyan kötődik az ő csoportosításuk az erdőhöz, valamint annak elemeinek elrendezési szempontját is kértem mondják el. Lehetőség volt más csoportoknak, hogy kiegészítsék az éppen bemutatkozó tanulók összeállítását. Erre azonban csak kevés esetben került sor. Ám a felmerülő többlet szavakat pozitív kiegészítésként értelmezték a tanulók.

Tapasztalatom szerint a gyerekek szívesen tevékenykednek csoportban. Figyeltem, hogy a tagok mindegyike aktív maradjon, egyikük se rekesztődjön ki a feladattól. Nagyon jól tudtak együttműködni, így a fejlesztési feladatként meghatározott szociális kompetencia teljes mértékben megvalósult.

A bemutatókat követően a modulleírás alapján folytattam a foglalkozást, így azokat a forrásokat gyűjtöttük össze, melyben az adott fogalom megtalálható. Igyekeztünk itt több jó megoldást is találni. Mivel az időnk szűkösnek bizonyult, csak néhány kikeresésére került sor. Fontosnak éreztem, hogy a többoldalúságát mutassam a könyvtárnak, azaz hogy egy adott információ több, illetve többféle dokumentumban is megtalálható. Biztattam a tanulókat a különböző dokumentumtípusok használatára, hogy azokban könnyedén eligazodjanak, ne

idegenkedjenek egy-egy számukra új típusú információforrásban keresni. A foglalkozás e részében tapasztalható volt a korábbi könyvtárhasználati órán szerzett ismeret helyes alkalmazása. Az alapvető keresési technikákkal tisztában voltak a tanulók, bár néhány esetben el kellett magyarázni a dokumentum használatát; ilyen volt például az enciklopédia alkalmazása. A csoport arra a kérdésre, hogy hol?, milyen helyen? nézné meg a keresendő kifejezés jelentését, szinte a legtöbb esetben az internetet javasolta. Ennek lehetőségét nem zártam ki a foglalkozás keretében, ám mégis a hagyományos információforrásokat helyeztem az előtérbe. Szemmel láthatóan sikernek tekintették egy-egy kifejezés fellelését a könyvekben.

A foglalkozás második órájában a dokumentumhasználattal foglalkoztunk.

A modul leírásban szereplő második részben az erdő szerepével foglalkoztam. Mivel a fent leírt óraidőtartama megnövekedett, így ezt a blokkot más alkalommal végeztem el a tanulókkal. A helyszín újra a könyvtár volt.

A korábbi foglalkozáshoz csatlakozva felelevenítettük annak tartalmát. A természethez kapcsolódva tettük fel a kérdést, hogy „Miért szereted az erdőt?”. A válaszok többségében a szabadságérzet, a nyugalom, a béke iránti vágy fogalmazódott meg. Ezt követően újra az információhordozók kerültek előtérbe. Arra kértem a tanulókat, hogy párban, vagy kisebb csoportokban határozzák meg a tölgy, illetve a tölgyes fogalmakat. A kutatást követően nagycsoport szinten megbeszéltük, hogy melyik könyvben milyen jellegű információkat találtunk, sőt azokat csoportosítottuk is. Így alkották meg a „valódi szakirodalmat”, mely alatt a felnőttek igényének megfelelő irodalmat állapítottak meg; megfogalmazták a gyerek és ifjúsági célcsoportnak készült könyvek halmazát, melyet elneveztek „a mi szakirodalmunknak”; valamint alkottak egy „egyéb” kategóriát, ahová térképet, vagy fotóalbumot rendeztek.

Hogy ne csak a könyvekre támaszkodjunk, így a foglalkozást az informatikateremben folytattam. A csoport tagjai kaptak egy-egy kérdést a modulban leírtakból, s arra kellett minél pontosabb válaszokat találniuk úgy, hogy az internetes forrásukat is megjelölték. Itt minden tanuló önállóan tevékenykedett, az egymásnak való segítséget nem bíráltam. Persze akadt olyan kérdés, melyről már tanultak, így arra szinte önmaguktól válaszoltak. Ilyen volt a tölgytípusok kérdése, a kocsányostölgy jellemzése, vagy az évgyűrűkre vonatkozó kérdés.

Ami tetszett a diákoknak, az a kérdések sokszínűsége, azaz hogy nemcsak egy adott tantárgyhoz kötődött a téma, hanem mégis ugyanazon körön belül kitérünk a sportra (Melyik európai ország rögbicsapatának tölgylevelé az emblémája?), az irodalomra (Arany János Ószikék hol íródott; hiedelmek; szólásmagyarázat) és egyéb kategóriákra. A diákoknak is kedvükre volt a tantárgyközi jelleg, hogy nem csak egy adott körön belül kellett, illetve lehetett tájékozódni, hanem más tekintetben is kutathattak. A műveltségterületek sokszínűsége abszolút megmutatkozott. Persze akadt olyan téma, kérdés is, melynek megválaszolása hosszabb időt vett igénybe, hiszen nem túl általános volt az. Ilyen például a legekre vonatkozó kérdés, vagy a természeti katasztrófákra utaló kérdések. Ezek megválaszolása még a felnőtt emberek számára is nehézségekbe ütközhet. További kereséséi feladatként kapta meg minden tanuló az év fájára vonatkozó kérdést, így el kellett készítenie mindegyikőjüknek a magyarországi faóriások gyűjteményét. Készültek valóban igényes munkák; létrejöttek táblázatok, összeírások a pontos webcím meghatározással. Itt is fontosnak tartottam a forrásmegjelölést.

A modul harmadik részében a nemzeti parkokról beszélgettünk. Előzetesen felkértem két tanulót, hogy készüljenek fel egy rövid prezentációval a magyarországi nemzeti parkokból. Felajánlottam részükre a modulban is megadott segítséget, de nem használták azt, maguk kerestek e témához anyagot. Nagyon meg is lepődtem az eredményen, mert nagyon összefogottan, röviden, lényegre törően foglalták össze mondanivalójukat. Az életkori sajátosságokhoz igazodva nemcsak a száraz adatokra koncentráltak, hanem több képet is mutattak egy-egy vidék növény- és állatvilágáról, a címerekről és különféle érdekességgel egészítették ki a mondanivalójukat. A hallgató gyerekeknek is nagyon tetszett az előadásuk.

Modulértékelés

Összegezve az 1. modul tapasztalatait elmondható, hogy a program céljában meghatározott környezeti értékek felismerése teljesen megvalósult. Az „erdő a könyvtárban” cél szintén maximálisan teljesült. Ezt mind szóban, mind írásban is rögzítették a különféle feladatok kapcsán a tanulók. A környezethez való viszonyuk már csak az első modul után is szorosabbra kötődött. Tájékozottabbak lettek szélesebb körben (országos) és a szűkebb, lakóhely szintű ismeretekben is. A modul elvégzését követően biztosan állíthatom, hogy a diákok könyvtári tájékozottsága, dokumentumhasználata gyakorlottá vált, így a későbbiek

folyamán az önálló könyvtárhasználat nem okoz majd problémát nekik. A leírásban megnevezett módszerek mindegyikét sikerrel alkalmaztam. Nagyon tetszett a program moduljában a részletes kidolgozás, a segédletek (a felmerülő kérdések táblázata a válaszokkal és forrással megjelölve; a prezentációhoz szükséges diák anyaga). Alapos és részletgazdag az anyag. Ami a kiíráshoz képest eltérés volt a valóságban az az időtartam megjelölése. A leírás összesen erre a modulra két órát ír, a kipróbálásban azonban ez 4,5 (2+1+1,5) óra volt. Ez nem a tanulók lassú munkatempójából eredeztethető, hanem a feladatok terjedelme tette indokoltá.

A modulzáró értékelésnél én az egyéni, illetve a csoportteljesítményre helyeztem hangsúlyt, s nem a különféle tereptárgyakkal jutalmaztam. A tanulók fejlettségi szintjéhez kicsinyesnek gondoltam, így ettől eltértem a gyakorlatban.

2. modul: Természetvédelmi egyesület előadása

A modulban egy kedves barátomat hívtam meg, aki környezetvédő lévén biztos ismeretekkel látja el a tanulókat. A foglalkozás előadással indult, ám a kezdeti feszélyezettebb hangulat mind az előadó személyisége miatt, mind a téma közelsége miatt beszélgetéssel folytatódott. Az előadást kiegészítette magyarázat is, főleg a gyerekek számára új szakkifejezés eseténél, de más területen is.

Az előadó kitért a környezetvédelem fontosságára, az ehhez kapcsolódó napi kérdésekre. Beszélt az erdőgazdálkodásról, a vadállományról, a természet megóvásáról, természetjárásról, annak szabályairól, valamint további tanácsokkal látta el a részvevő tanulókat.

A gyerekek is rádöbbenek arra, hogy milyen szép, gazdag környezetben élünk. Mennyi minden lehetőség a közvetlen közelünkben van. Örömmel gyűjtötték össze az előadóval milyen létesítmények vannak a településen, melyek a természethez kapcsolódnak. Szinte alig akart megállni a felsorolás (interaktív erdészház, természetvédelmi látogatóközpont, bányamúzeum, tornapálya, interaktív tanösvény, csillagvizsgáló, vadspark, tájvédelmi körzet, stb.). A gyerekek beszámolóiból kiderült, hogy valamennyien már jártak a fent említett helyeken akár a családdal, akár iskolai szervezésben. Mindenhez tudtak jó élményükből felidézni. Ha bárkinek ajánlani kellene e területeket, biztosan nem vallanának

kudarcot, hiszen a saját tapasztalás által szerzett ismeret a legbiztosabb, leghitelesebb. Saját véleményüket magabiztos érvekkel alá tudták támasztani, ha esetleg vitára került a sor, kommunikációs gyakorlatukkal jól reagáltak, a viselkedésükre a tolerancia volt jellemző. Mindenki mondanivalóját türelemmel végighallgatták.

Nagyon tetszett a tanulóknak is, hogy az előadó olyan új fejlesztésekről is beszélt és képeket is mutatott, melyek a közelmúltban létesültek, vagy még épp fejlesztés alatt állnak. Vágyakozva nézték ezen újdonságokat a diákok, ami a további kötődésüket alapozta meg a természettel.

A tanulók korábbi ismereteikre támaszkodva hozzászólásukkal, tapasztalatukkal egészítették ki a foglalkozást, annak aktív részesei voltak.

A modul jól beleillik a programba, hiszen egy kívülálló személy nézőpontjából is megvilágítást kap a természet.

A foglalkozás időtartama 2 óra volt.

3. modul: Akadályverseny

A harmadik modul megvalósításában kénytelen voltam az időjárási körülmények miatt változtatni. A felkérést december elején fogadtam el, de az ünnepek közeledtével és saját betegségem miatt a kipróbálást csak januárban tudtam elkezdni. Az év eleji időjárás havas, esős volta nagyon megnehezítette feladatomban. Az akadályverseny feladatainak többségét kénytelen voltam zárt térben elvégezni. Így bár nem valósult meg teljes mértékben a „könyvtár a természetben” elv, de a feladatokból is profitálhattak a tanulók.

A modulban leírt feladatok közül a legsikeresebbekről számolok be részletesen.

A verseny első feladatát nagy siker koronázta. Abszolút átértékelték a tanulók a tevékenységet. Míg a kommunikációs helyzetekben, egy vita alkalmával nehezen tudnak más szemszögből vizsgálni, addig ennél a dolognál könnyedén váltottak nézőpontot, s helyezkedtek át az erdő helyébe. Az utasítást követően csak egy példát mondtam, nem volt szükség további segítségre. Nagyon ötletes, frappáns meghatározások születtek, de természetesen a legáltalánosabbak is felmerültek, mint például: ne hagyj felügyelet nélkül tábortüzet; ne

bántsod a növényeket, állatokat; ne szennyezd a vizeket, levegőt; stb. Az írt szabályokhoz képeket is készítettek a gyerekek. A kreatív tanulók piktogramként oldották meg e rajzos feladatot.

A modulban írt második feladatot a következő képen oldottam meg: kivetítettem egy növény képét, s a tanulóknak határozók segítségével kellett megadniuk annak nevét. Segítséget kaptak szóban. Utaltam arra, hogy természetismeret órán tanultak már róla, így nem fulladt a feladat kudarcba. A gyerekeknek a határozóban való keresés azonban nehezen ment, de közösen megbirkóztak a feladattal.

A fa magasságának és korának meghatározásánál előzetes feladatnak megkapták a tanulók, hogy nézzenek utána, miként lehetséges. A foglalkozáson így rövidíthető volt az idő. A felkészült tanulók elmondták társaiknak a módszereket, majd rajzokkal és magyarázattal kiegészítve segítették a megértést. Szintén a korábban említett egymástól tanulás érvényesült.

Az érintett korosztály életkori sajátosságához még jól illik a „láss a kezdeddel” feladat, hiszen a játékos kíváncsiságuk ebben a korban még természetes. Nagyon jól használható feladat akár hangulatoldóként, mintegy „jégtörő” játékként más foglalkozáson is. A furcsa tapintású dolgok, főleg ha vizuális érzékelés nem társul hozzá még izgalmasabbá teszi a játékot.

A „Hogy is hívják?” feladat bent is praktikus kivitelezhető volt. A gyerekek leírták a két oszlopot, majd önállóan vagy párban összekötötték az összetartozóakat. A csoport minden tagja szinte hibátlanul oldotta meg.

Az utolsó két feladat nehezen megoldható volt a gyerekek számára. Az elsónél a matematikából ügyes tanulók jeleskedtek, bár ők is tévedtek az eredményben. Az újrahasznosítás kérdését internetes kereséssel végeztük el közösen. A szám adatok átbeszélése után a tanulóknál tovább mélyült a környezetkímélés gondolata, mellyel mintegy az egész program ért célba.

Rendkívül tetszik, hogy a modulban leírt verseny részletesen ki van fejtve, így nem kellett saját magamnak hozzátenni, bőven lehet belőle válogatni. De ha célunk úgy kívánja tovább bővíthető, fejleszhető is. Továbbá a feladatok típusának változatossága is vonzó, így sem a diák, sem a foglalkozásvezető nem fárad bele egy-egy változatba.

A modul kipróbálásának időtartama 2 óra volt.

Mivel ezt a modult nem tudtam a leírtaknak megfelelően kipróbálni – természeti közegben – ám a feladatokat nagyszerűnek tartom, ezért mindenképp felhasználom a tavaszi – nyár eleji időszakban a feladatokat, s kipróbálom azokat.

4. Záró értékelés

Az értékelésnél a gyerekekkel felidéztek az elmúlt foglalkozások eseményeit, hogy a közös gondolkodásban honnan is indultunk, milyen értékekkel gazdagodtunk, s hogyan folytassuk e természet közeli észjárásunkat. Az együttes gondolkodás további célokhoz lendítette a csapatot.

A modulok értékelésénél mind az egyénre, mind a csoportra kitértem.

A záró értékelés, összegzés 1 órát vett igénybe.

Programösszegző

A program céljában megfogalmazottak megvalósultak, hiszen a diákok a környezet védett értékeit önállóan képesek felismerni, annak megóvásáért képesek tenni. Meg tudják könyv segítségével határozni a lakóhelyünk gyakori növényeit, állatait. El tudnak igazodni mind a térképen, mind a természeti környezetben. A természetet tiszteletben tartják, fokozottan óvják azt.

Az egyes modulok részleteinek kidolgozása roppant mértékben segíti a foglalkozás vezetőjét. Szinte valódi kézikönyvként használható fel.

A feladatok megoldásánál alkalmazott módszerek mindegyike (előzetes felkészülés, előadás, megbeszélés, vita, páros munka, csoportmunka, szemléltetés) támogatja, segíti a tanulási képességeket, készségeket. A kompetenciák fejlesztése több rétegben és szinten is megvalósult.

Ami könyvtári szempontból fontos hozadéka számomra a programnak az, hogy a diákok nem idegenkednek akár önállóan keresni, búvárkodni egy-egy témában. Az olvasóvá nevelést mindig is kiemelt feladatként kezeltem, ami most összetett projektként jelent meg. Így szinte

két legyet üthettem egy csapásra: megkedvelték a gyerekek a könyvtárat, de a természethez is közelebb léphettem velük.